

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Pystyykö kirjanpitäjä havaitsemaan yrityksen ajautumisen konkurssiin?

Noora Parjanen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2019
Liiketalous

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalous

PARJANEN, NOORA

Pystyykö kirjanpitäjä havaitsemaan yrityksen ajautumisen konkurssiin?

Opinnäytetyö 32 sivua, joista liitteitä 17 sivua
Toukokuu 2019

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, pystyykö kirjanpitäjä havaitsemaan ajoissa vaaranmerkit, jotka kertovat yrityksen ajautumisesta konkurssiin ja nimeämään ne asiat, joihin kirjanpitäjän kannattaisi kiinnittää huomiota yrityksen kirjanpitoa tehdessä. Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää kirjanpitäjien tietämystä yritysten erityisilanteista ja auttaa heitä tunnistamaan yritysten taloudessa ns. vaaranmerkit ajoissa.

Opinnäytetyö koostuu teoreettisesta viitekehystä sekä laadullisesta tutkimuksesta. Opinnäytetyön teoreettisessa osuudessa käydään läpi taloushallintoalan murrosta sekä kirjanpitäjän työnkuvan muutosta ja yritystoiminnan perusedellytyksiä. Yritystoiminnan perusedellytyksien lisäksi kartoitetaan myös talouden tunnuslukuja, joita on yleisesti käytetty kannattavan liiketoiminnan mittareina.

Opinnäytetyön tutkimusosassa tutkitaan kuuden osakeyhtiön tilinpäätöstietoja yritysten toimintakausilta. Tutkimus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimusjoukoksi valikoitui kuusi osakeyhtiötä, jotka ovat ajautuneet konkurssiin. Tutkimuksessa vertailtiin yritysten tilinpäätöstietoja toisiinsa ja teoriaosuudessa kartoitettuihin merkkeihin, joiden avulla voidaan saada tietoa yrityksen mahdollisesta ajautumisesta konkurssiin.

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että kirjanpitäjän on mahdollista havaita vaaranmerkkejä, jotka voivat johtaa yrityksen konkurssiin. Kirjanpitäjän tulisi kiinnittää työssään huomiota yrityksen liikevaihdon muutoksiin sekä kulurakenteeseen. Näiden lisäksi huomiota tulisi kiinnittää yrityksen oman pääoman kehitykseen sekä vieraan pääoman määrään. Jotta kirjanpitäjän olisi mahdollista kiinnittää edellä mainittuihin asioihin huomiota, tulisi hänellä olla riittävän hyvä talousosaaminen sekä aktiivisuus omassa työssään.

Asiasanat: kirjanpitäjä, yritys, konkurssi, tutkimus, tilinpäätöstiedot

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration

PARJANEN NOORA:

Could the Accountant Detect the Signs of Bankruptcy?

Bachelor's thesis 32 pages, appendices 17 pages
May 2019

The purpose of this thesis was to find out whether the accountant could detect the signs of bankruptcy in time. It is recommendable that the accountant could name the signs of bankruptcy. This thesis object was to improve the accountants' knowledge of the signs of bankruptcy.

The thesis consisted of a theoretical framework and a qualitative study. The theoretical part focused on financial administration as a field and the change of accountant's way of work. The thesis also dealt with the basics and characteristics of running a business.

The qualitative research section focused on six different corporations that had fallen into bankruptcy. The study compared the corporations' financial statements and the signs of bankruptcy.

The results showed that the accountant has a chance to detect a possible bankruptcy by paying attention to revenue and expenses. The corporation's equity and liabilities should also be followed. The accountant should have a sufficient knowledge of the financial administration to manage the corporation's situations.

Key words: accountant, corporation, bankruptcy, research, financial reports

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
1.1	Opinnäytetyön tausta	5
1.2	Opinnäytetyön tavoite, tarkoitus ja tutkimusmenetelmät	5
2	KIRJANPITÄJÄN TYÖNKUVAN MUUTOS	6
3	TUTKIMUSMENETELMÄT	8
4	YRITYKSEN AJAUTUMINEN KONKURSSIIN.....	11
4.1	Konkurssiin ajautumisen vaaranmerkit	12
4.2	Erilaiset mittarit apuna konkurssin ennustamisessa.....	15
5	KONKURSSIN HAVAITSEMINEN RAPORTTEJA HYÖDYNTÄMÄLLÄ 17	
5.1	Tutkimuskohteiden esittely.....	17
5.2	Esimerkkiyrityksien konkurssiin ajautumisen mahdolliset syyt.....	25
6	POHDINTA.....	28
	LÄHTEET.....	31
	LIITTEET	34
	Liite 1. Osakeyhtiö A tuloslaskelma ja tase ensimmäinen ja viimeinen tilikausi 34	
	35	
	Liite 2. Osakeyhtiö B tuloslaskelma ja tase ensimmäinen ja viimeinen tilikausi .	36
	Liite 3. Osakeyhtiö C tuloslaskelma ja tase kolmanneksi ja toiseksi viimeisin tilikausi.....	38
	Liite 4. Osakeyhtiö C tuloslaskelma ja tase viimeinen tilikausi.....	40
	Liite 5. Osakeyhtiö D tuloslaskelma ja tase toiseksi viimeisin ja viimeinen tilikausi.....	42
	Liite 6. Osakeyhtiö E tuloslaskelma ja tase kolmanneksi ja toiseksi viimeisin tilikausi.....	44
	Liite 7. Osakeyhtiö E tuloslaskelma ja tase viimeinen tilikausi.....	46
	Liite 8. Osakeyhtiö F tuloslaskelma ja tase toiseksi viimeisin ja viimein tilikausi 48	

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön tausta

Aloitin keväällä 2017 opintoihini liittyvän harjoittelun tilitoimistossa kirjanpidon tehtävissä. Harjoittelun myötä käsitykseni kirjanpitäjän työstä muuttui täysin, sillä ymmärsin kirjanpitäjän tekevän paljon muutakin kuin hoitavan yrityksen juoksevan kirjanpidon. Samalla myös yrityksen talouteen liittyvät asiat alkoivat kiinnostamaan minua. Miten yritys pystyy jatkamaan toimintaansa, vaikka yrityksen oma pääoma on menetetty ja miten kannattava liiketoiminta rakennetaan?

Puolen vuoden harjoittelun jälkeen sain työpaikan kirjanpitäjänä harjoittelupaikastani. Ennen tradenomiopintojeni aloitusta en osannut kuvitellakaan, että tulevaisuudessa työskentelisin kirjanpitäjänä. Toisin kuitenkin kävi. Päätin kysyä opinnäytetyöaihetta työnantajaltani, sillä koen kirjanpitoon liittyvät aiheet mielenkiintoisiksi sekä ajattelin, että työn tekeminen työpaikalleni tukisi myös omaa osaamistani taloushallintoalalla. Ilokseni opinnäytetyöhöni tarjoutui työpaikaltani ajankohtainen aihe.

1.2 Opinnäytetyön tavoite, tarkoitus ja tutkimusmenetelmät

Kirjanpitäjän työnkuva elää murrosvaihetta. Suurista mappi- ja paperipinoista on siirrytty sähköisiin järjestelmiin ja kirjanpitäjän pääasiallisena työvälineenä toimii tietokone. Lähestulkoon kaikki kirjanpitäjän työvaiheet hoituvat tietokoneen avulla ja rutiininomaista työtä on pyritty helpottamaan tai kokonaan poistamaan ohjelmistorobotiikan avulla. Tutkijat ovat arvioineet, että automaatiolla ja digitalisaatiolla olisi negatiivisia vaikutuksia kirjanpitäjän ammatin olemassaoloon, mutta taloushallintoalan asiantuntijat ovat siitä toista mieltä (Suomalainen 2017).

Murroksesta ja rutiinityön poistumisesta johtuen kirjanpitäjän työ on muuttumassa yhä enenevässä määrin asiantuntija- ja neuvonantajatyöksi. Opinnäytetyöni tavoitteena on kehittää kirjanpitäjien tietämystä yrityksen erityistilanteista ja auttaa heitä tunnistamaan yrityksen taloudessa ns. vaaranmerkit ajoissa. Usein yrityksen ajautuminen konkurssiin havaitaan liian myöhään, jolloin tilanteeseen puuttuminen ja siinä auttaminen on vaikeaa.

Jos konkurssiin ajautuminen havaittaisiin tai erityisiin vaaranmerkkeihin kiinnitettäisiin huomioita ajoissa, voisi tilanteeseen puuttua ja tarjota apua yritykselle. Parhaimmassa tapauksessa yritys voitaisiin pelastaa konkurssiin ajautumiselta.

Kirjanpitäjä saattaa olla jopa ainoa henkilö, joka työskentelee kuukausittain yrityksen taloustietojen parissa ja näin ollen olisi tärkeää, että hän pystyisi tarttumaan erityistilanteisiin ajoissa. Jotta tämä olisi mahdollista, kirjanpitäjällä tulisi olla tietämystä siitä, mihin tulisi kiinnittää erityistä huomioita kuukausittaisessa työssä ja milloin asiaan tulisi puuttua ja konsultoida yritystä. Voi olla, että yritys tai yrittäjä ei osaa itse kiinnittää huomiota tärkeisiin taloudellisiin asioihin ja arvostaisi erityisesti sitä, että kirjanpitäjä neuvoisi ja auttaisi tärkeissä asioissa. Näin ollen myös yrittäjän ja kirjanpitäjän välinen yhteistyö parantuisi.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää yrityksen taloudelliseen tilanteeseen liittyvät vaaranmerkit, jotka olisivat havaittavissa tilinpäätöstietojen perusteella. Tilinpäätöstietoihin luetaan kuukausikohtaiset tulos- ja taseraportit, joita on mahdollista seurata.

2 KIRJANPITÄJÄN TYÖNKUVAN MUUTOS

Kirjanpitäjät mielletään usein harmaantuviksi ihmisiksi, jotka työskentelevät päivät pitkät yksin hämärässä konttorissa, jossa kontaktia muihin ihmisiin, kuten asiakkaisiin ja työtovereihin, tapahtuu vain pakon edessä. Työpöydällä notkuvat kuittipinot sekä korkeat mappihyllyt ovat osa kirjanpitäjän arkea. Tietokonetta käytetään korkeintaan siihen, että saadaan tili- ja laskut nopeammin täytettyä Excelissä. Näinhän ei kuitenkaan nykyään enää ole.

Sanotaan, että digitalisoituminen on teollistumiseen verrattavissa oleva murros (Frey & Osborne 2013). Digitalisaatio vaikuttaa jokaiseen toimialaan ja toimijaan tuomalla muutoksia toimintatapoihin, tarvittavaan osaamiseen ja jopa liiketoimintamalleihin sekä strategioihin (Tynnenen 2017). Jokaisen toimijan tulisi huomioida digitalisoituminen omassa toiminnassaan. Vaikka Suomi on ollut edelläkävijä digitaalisessa kehityksessä, on huomattu, että useissa organisaatioissa ei olla valmiita hyödyntämään digitalisuuden tarjoamia mahdollisuuksia tai kehittämään työntekijöiden osaamista digitalisuuden saralla

(Varanka ym. 2017, 13). Ne tahot, jotka eivät pysty vastamaan digitalisaation tuomiin vaatimuksiin, putoavat kehityksen kelkasta pois.

Kirjanpitäjän työnkuvan muutos sekä taloushallintoalan murros on ollut viime vuosina useasti esillä eri yhteyksissä ja medioissa. Aihe on mielenkiintoinen ja siihen liittyen on tehty myös useita opinnäytetöitä eri toimeksiantajille. Taloushallintoalalla työskentelevät yritykset haluavat saada vastauksen siihen, millainen on tulevaisuudessa kirjanpitäjän työnkuva ja tunnetaanko jatkossa termiä ”kirjanpitäjä” ollenkaan. Yritykset haluavat saada myös vastauksen siihen, millaisia vaikutuksia digitalisoitumisella on heidän omaan liiketoimintaansa.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etlan julkaisemassa raportissa teknologisen kehityksen vaikutuksista Suomen työelämässä (2014) Pajarinen ja Rouvinen pohtivat, että kirjanpitäjän työ kuuluu uhanalaisimpien ammattien joukkoon. Samanlaisen päätelmän on tehnyt Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisussaan vuonna 2014. Pajarisen ja Rouvisen raportissa tarkasteltiin digitaalisen kehityksen sekä automaation vaikutuksia olemassa oleviin ammatteihin. Samanlaisista tuloksista kertoo Mikko Akselin Tilisanomille kirjoitettu kolumni ” Taloushallintoalan työtä ravistelevat muutokset” (2017). Kirjoituksessa Akselin pohtii Oxfordin yliopiston vuonna 2013 teettämän tutkimuksen tuloksia. Tutkimuksen mukaan automaatio sekä teknologian kehitys korvaavat kirjanpitäjät yli 90 prosentin todennäköisyydellä 20 vuoden kuluessa. Vaikka tutkimukset puoltavat vahvasti sitä, että kirjanpitäjät jäävät historiaan, todellisuus näyttää kuitenkin toiselta.

Kirjanpitäjän työnkuva on muuttunut ja tulee muuttumaan tulevaisuudessa merkittävästi. Lähteenmäki-Lindman korostaa Talouselämän (2015) artikkelissaan, että kirjanpitäjä ei ole enää pelkän tiedon tallentaja vaan yritysconsultti ja palveluammattilainen. Taloushallintoalalla vaatimusten lisääntyminen on jatkuvasti muuttuvien säädöksiensä sekä asiakkaiden odotuksien myötä omalta osaltaan vaikuttanut siihen, että alalla olevat toimijat ovat alkaneet hyödyntää automatisointia ja tekoälyä rutiinistyössä (Palettesoftware 2018). Rutiinistyön poistuminen on vapauttanut kirjanpitäjien työaika muuhun, kuten liiketoiminnan kehittämiseen liittyvän informaation jalostamiseen kirjanpidosta saatavien lukujen

avulla (Lähteenmäki-Lindman 2015). Tulevaisuudessa kirjanpitäjän tulisi pystyä hahmottamaan yrityksen tilanne kokonaisuutena ja analysoida mitä yrittäjän tai yrityksen kannattaisi jatkossa tehdä (Palta 2018).

Työnkuvan muutoksesta johtuen kirjanpitäjiltä odotetaan yhä enemmän ja enemmän tietojen ja taitojen saralla. Pelkkä talousosaaminen ei riitä vaan kirjanpitäjän tulisi ymmärtää viestinnästä sekä asiakaspalvelusta ja hallita tietotekniikkaa sekä lainsäädäntöä tietyissä määrin, toteaa Saviala Paltan artikkelissa (2018). Jotta tulevaisuudessa kirjanpitäjät hallitsevat monialaisia taitoja, tulisi koulutuksenkin muuttua siihen suuntaan. Hyvän teoriapohjan tulisi säilyä, mutta sen lisäksi tarvitaan tiivistä yhteistyötä oppilaitoksien ja työelämän välille sekä lisää työelämälähtöistä koulutusta (Suomalainen 2017). Näiden lisäksi tulevien ammattilaisten tulisi hallita laajasti liiketoiminnan perusteita ja ymmärrettävä erilaiset mahdollisuudet, joita oma rooli tarjoaa. Myöskään erilaisten sähköisten alustojen käyttämistä ja kehittämistä ei saisi unohtaa koulutuksesta. (Lähteenmäki-Lindman 2015.)

Kirjanpitäjien työnkuvan muutos luo paineita kirjanpitäjien ammatillisen osaamisen kehittämiseen. Työnkuvan muutos tuo mukanaan uusia työtehtäviä, jotka ovat yhä enemmän ja enemmän yrittäjän ja yrityksen taloushallinnon konsultointia.

3 TUTKIMUSMENETELMÄT

Ennen tutkimuksen tekemistä tutkijan tulisi valita tuleeko hän tekemään laadullisen eli kvalitatiivisen vai määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimuksen. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkittavaa asiaa analysoidaan lukujen ja tilastollisten yhteyksien avulla (Alasuutari 2011, 34). Lähtökohtana on, että saatu aineisto saatetaan taulukkomuotoon, jossa tutkimusyksiköille annetaan arvoja eri muuttujilla, kuten numeroilla ja kirjaimilla (emt., 34). Usein kvantitatiiviset tutkimukset ovat meille kaikille tuttuja kyselylomaketutkimuksia, joiden tutkimusjoukko on laaja. Kvantitatiiviselle tutkimukselle on tästä johtuen ominaista se, että tutkimustulosten yleistäminen saattaa olla haasteellista. Aineistoa valittaessa pyritäänkin käyttämään satunnaisotantaa eli tutkija valitsee perusjoukon, johon tulosten tulee päteä. Tutkijat valitsevat perusjoukosta otoksen, jonka voidaan katsoa edus-

tavan tutkittavaa perusjoukkoa (emt., 37). Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkimustulokset nojaavatkin vahvasti määrään. Jotta tutkimustuloksia voidaan pitää luotettavina, saatujen vastauksien määrä tulisi olla merkittävä suhteessa tutkimuksen perusjoukkoon.

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on kvantitatiivisen tutkimuksen vastakohta eli tutkittavaa aineistoa tarkastellaan kokonaisuutena eikä tutkimusanalyysissä nojata tilastollisiin todennäköisyyksiin. Sanotaan, että kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä tehdystä tutkimuksesta tutkitaan merkitysten maailmaa, joka on ihmisten välinen ja sosiaalinen (Vilka 2015, 118). Kvalitatiiviseen tutkimukseen sisällytetään myös aina kysymys siitä, mitä merkityksiä tutkimuksessa tutkitaan; tutkitaanko merkityksiä, jotka nojaavat kokemuksiin vai tutkitaanko merkityksiä, jotka nojaavat ilmoilla oleviin käsityksiin (emt., 118).

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus voidaan jakaa tutkimustyyppinsä mukaan joko teoreettiseen tutkimukseen tai empiiriseen tutkimukseen. Molemmat tutkimustyyppit voivat tarkastella ja tutkia samaa ilmiötä. Jako tutkimustyyppisiin vaikuttaa ainoastaan siihen, millä näkökulmalla tutkittavaa ilmiötä lähdetään tarkastelemaan. Pelkistetysti voidaan sanoa, että ero on argumentaation ja havaintoaineiston välinen ero (Tuomi & Sarajärvi 2018, 24). Empiirisessä tutkimuksessa korostuvat aineiston keräämis- ja analyysimetodit, joita kuvaillaan tutkimuksessa tarkasti, kun taas teoreettisessa tutkimuksessa ei ole varsinaista metodologiaa. Sanotaan, että teoreettinen tutkimus on enemmänkin ongelmanratkaisuessee (emt., 26).

Tässä opinnäytetyössä käytän tutkimusmenetelmänä kvalitatiivista tutkimusta, sillä tutkimuskohteena oleva aineisto on jo olemassa. Kvalitatiiviselle tutkimukselle tyypillisin aineistonkeruumenetelmä on henkilöhaastattelut, vaikkakin kvalitatiivisen tutkimuksen aineistoa voi kerätä myös monella muulla eri tavalla (Vilka 2015, 122). Tässä opinnäytetyössä aineistonkeruumenetelmänä en kuitenkaan käytä henkilöhaastatteluja. Toinen tyypillinen kvalitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmä on havainnointi ja tarkkailu. Aineistonkeruumenetelmänä havainnointi voidaan toteuttaa monella eri tavalla. Havainnointitapa riippuu siitä, onko tarkoituksena havainnoida ihmisten tuottamia kulttuurituotteita, kuten esineitä, kuvia tai tekstimateriaaleja, vai havainnoidaanko ihmisten toimintaa (emt., 142). Laadullisessa tutkimuksessa käytettävä kirjallinen materiaali voidaan jakaa myös kahteen luokkaan; yksityisiin dokumentteihin ja joukkotiedotuksen tuot-

teisiin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 96). Yksityisiin dokumentteihin luetaan esimerkiksi puheet, kirjeet, päiväkirjat, muistelmat ja erilaiset sopimukset. Joukkotiedotuksen tuotteisiin puolestaan luetaan esimerkiksi sanoma- ja aikakauslehdet, elokuvat ja radio- ja tv-ohjelmat (emt., 96). Kärjistetysti voidaan sanoa, että yksityiset dokumentit ovat jonkun ihmisen tuottamat henkilökohtaiset mielipiteet ja tiedot, kun taas joukkotiedotuksen tuotteet ovat kaikille julkista tietoa.

Laadullisessa tutkimuksessa havainnointi tutkimuskäytäntönä tulisi olla järjestelmällistä. Tutkimuksen tutkimusongelma, tutkimuskysymykset sekä tutkimuksen tavoitteet tulisi olla jo tutkimuksen alkuvaiheessa selvillä. Ilman tarkkaa suunnitelmaa sekä tavoitetta, havainnointi saattaa epäonnistua, mikä puolestaan vaikuttaa tutkimuksen onnistumiseen (Vilka 2015, 149). Laadullisen tutkimuksen onnistumisen kannalta ei ole tärkeää se, kuinka suuri tutkimusaineisto on, vaan tutkimustyön ja erityisesti havainnoinnin ja tulokinnan laatu.

Tutkimustulosten analysointi ja tulkinta on tutkimuksen tekemisessä yksi tärkeimmistä työvaiheista. Laadullisessa tutkimuksessa perusanalyysimenetelmänä on sisältöanalyysi (Tuomi & Sarajärvi 2018 103). Sisältöanalyysin monimuotoisuuden vuoksi sitä voidaan käyttää myös tietyissä määrin määrällisissä eli kvantitatiivisissa tutkimuksissa. Laadullisen tutkimuksen analyysi voidaan jakaa kahteen alaryhmään. Toista ryhmää ohjaa tietty epistemologinen tai teoreettinen asemointi, toisessa ryhmässä puolestaan analyysimuotoja ei ohjaa teoria tai epistemologia, mutta niihin voidaan soveltaa edellä mainittuja lähtökohtia (emt., 103). Epistemologialla tarkoitetaan tietoteoriaa, joka on myös yksi filosofian osa-alue. Sisältöanalyysi kuuluu jälkimmäiseen ryhmään eli sitä ei ohjaa tietty teoria tai epistemologia. Laadullisen tutkimuksen analyysin peruseriaate on havaintojen absoluuttisuus. Tällä tarkoitetaan sitä, että yksittäisten havaintojen pohjalta tulisi muodostaa sääntöjä, jotka pätevät koko tutkimusaineistoon (Alasuutari 2011, 191).

Tässä opinnäytetyössä tutkimusjoukkona toimii kuusi suomalaista konkurssiin mennyttä osakeyhtiötä ja niiden tilinpäätöstiedot sekä välitilinpäätöstiedot. Tilinpäätöstiedot sisältävät yrityksen tuloslaskelman sekä taseen. Muita mahdollisia julkisia tilinpäätöstietoja ei tässä opinnäytetyössä hyödynnetä. Vertailen kuuden eri konkurssiin menneen yrityksen tilinpäätös- sekä välitilinpäätöstietoja niin toisiinsa kuin myös ilmenneisiin konkurssimerkkeihin. Vertailun ja havainnoinnin avulla pyritään löytämään mahdollinen ratkaisu

tutkimusongelmaan, että pystyykö kirjanpitäjä havaitsemaan yrityksen ajautumisen konkurssiin ennen kuin konkurssi on tapahtunut. Koska tarkasteltavia yrityksiä on suhteellisen vähän eikä tutkimusta toteuteta laajalle joukolle jaettavana kyselytutkimuksena, lukeutuu tutkimukseni laadulliseksi eli kvalitatiiviseksi tutkimukseksi.

Tämän opinnäytetyön aiheeseen liittyen on tehty muitakin opinnäytetöitä. Näkökulma muissa opinnäytetöissä on ollut erilainen. Esimerkiksi Jouni Lohen (2011) opinnäytetyössä ”Z-luku konkurssin ennustamisen työvälineenä” on selvitetty, pystyykö suomalaisen osakeyhtiön konkurssin havaitsemaan hyödyntämällä Erkki K. Laitisen kehittämää kolmen muuttujan Z-luvun menetelmää. Kyseisessä opinnäytetyössä tutkimusmenetelmänä on käytetty kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, jossa on hyödynnetty suomalaisten osakeyhtiöiden julkisia tilinpäätöstietoja, ja verrattu tilinpäätöslukuja Excel-taulukoiden avulla Z-luvun menetelmää hyödyntäen.

4 YRITYKSEN AJAUTUMINEN KONKURSSIIN

Yrityksen ajautuminen vakaviin taloudellisiin vaikeuksiin ei tapahdu hetkessä vaan ongelmat kasautuvat kuukausien ja vuosien kuluessa (Esa 2017). Taloudellisista vaikeuksista selviytyminen edellyttää, että ongelmat havaitaan tarpeeksi varhaisessa vaiheessa ja niihin puututaan välittömästi. Jotta tilanteeseen pystytään reagoimaan mahdollisimman nopeasti, tulisi vaaranmerkit osata tunnistaa. Sanotaan, että kirjanpitäjät ovat ensimmäisten joukossa, jotka näkevät vaaranmerkit (emt., 2017). Tästä johtuen olisi tärkeää, että juuri kirjanpitäjät osaisivat kiinnittää huomiota lähestyvän konkurssin merkkeihin.

Taloudellisissa vaikeuksissa oleva yritys voi pahimmassa tapauksessa ajautua yrityssaneerausmenettelyyn ja lopulta konkurssiin. Yrityssaneerausmenettelyllä tarkoitetaan tilaa, jossa velallista uhkaa maksukyvyttömyys tai velallinen on jo ajautunut maksukyvyttömäksi (Konkurssiasiamiehen toimisto 2018). Saneerausmenettelyssä määritellään toimenpiteitä sekä järjestelyitä, joilla pyritään parantamaan yrityksen toimintaedellytyksiä

(emt., 2018). Konkurssilla puolestaan tarkoitetaan tilaa, jossa yritys ei pysty vastaamaan veloistaan tehdyistä toimenpiteistä huolimatta (Patentti- ja rekisterihallitus 2018).

4.1 Konkurssiin ajautumisen vaaranmerkit

Yritystoiminnan perusedellytyksenä on, että liiketoiminta on kannattavaa. Myös osakeyhtiölaissa määritellään, että osakeyhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä (Osakeyhtiölaki 1. luku 5 §). Kannattavalla liiketoiminnalla tarkoitetaan tilannetta, jossa yrityksen saadut tuotot ovat kuluja suuremmat. Yrityksen kannattavuus on hyvää silloin, kun kaikki liiketoiminnan kulut on pystytty kattamaan tuotoilla ja omistajat ovat saaneet riittävästi voittoa (Tomperi 2018, 10). Ilman kannattavaa liiketoimintaa yrityksen toimintakyky heikkenee ja konkurssiin ajautumisen riski suurenee.

Yksi tärkeimmistä kannattavaan liiketoimintaan liittyvistä seikoista on yrityksen kasvu. Kasvun tulisi olla hallittua, jolloin kasvunopeus on hyvällä tasolla suhteessa kannattavuuteen (Laitinen & Laitinen 2014, 128). Liian nopea ja hallitsematon kasvu voi jättää alleen rakenteellisen ongelman. Yritykselle voi esimerkiksi tulla eteen tilanne, jossa kysyntä ylittää yrityksen tarjonnan, jolloin yrityksen rahkeet eivät riitä vastaamaan kuluttajan odotuksia (Y-lehti 2007). Tällaisessa tilanteessa yritys voi joutua tekemään nopeitakin päätöksiä investointien ja tulorahoituksen suhteen, jotka eivät välttämättä ole pitkällä aikavälillä oikeita ratkaisuja. Tulorahoitus saattaa pienentyä kasvavien kulujen myötä ja ennen pitkään riski maksukyvyttömäksi joutumisesta kasvaa (Laitinen & Laitinen 2014, 128).

Liiketoiminnan kannattavuuteen liittyy vahvasti se, että yrityksen rahoituksen tulisi olla kunnossa ja yrityksen tulisi olla vakavarainen. Rahoituksella tarkoitetaan sitä, että yritys pystyy maksamaan ostot ja liiketoiminnan muut kulut ilman erityisempiä vaikeuksia (Tomperi 2018, 84). Yksi suurimmista syistä yrityksen konkurssiin ajautumiselle on yrityksen maksukyvyyn heikkeneminen. Jos yritys on maksukykyinen, se pystyy hoitamaan maksuvelvoitteensa ajallaan, kun taas maksukyvytön yritys ei pysty hoitamaan maksuvelvoitteitaan käytettävissä olevalla tai saatavilla olevan rahoituksen avulla. Yritys voi myös olla maksuhaluton, jolloin yritys ei hoida maksuvelvoitteitansa, vaikka se siihen pystyisi (Laitinen & Laitinen 2014, 10). Yrityksen maksukyvyttömyys ei ole aina merkki

yrityksen ajautumisesta konkurssiin. Yritys voi kokea lyhytaikaista maksukyvyttömyyttä, jota kutsutaan maksuviiveeksi. Maksuviiveet voivat johtua maksukäyttäytymisestä- tai tavasta. Vakava maksukyvyttömyys riippuu sen ajallisesta kestosta. Vakavan maksukyvyttömyyden yleisin oire on maksuhäiriöt, joilla on vaikutusta yrityksen toiminnan jatkuvuuteen sekä maineeseen (emt., 10).

Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella eli soliditeetilla tarkoitetaan sitä, millainen kyky yrityksellä on selviytyä taloudellisista sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä (Tomperi 2018, 90). Vakavaraisuus on myös oiva tapa selvittää yrityksen rahoitusrakenne (Lauslahti 2007). Vakavaraisessa yrityksessä oman pääoman määrä on vierasta pääomaa suurempi (Tomperi 2018, 90). Mitä enemmän yrityksellä on omaa pääomaa, sitä suuremmalla todennäköisyydellä yritys selviytyy taloudellisista kriiseistä paremmin kuin yritys, jolla vieraan pääoman määrä on suurempi.

Toimiala ja yhtiömuoto

Yrityksen toimialalla sekä yhtiömuodolla on vaikutusta yrityksen konkurssiherkkyyteen. Toimialalla tarkoitetaan elinkeinoluokkaa, joka määritellään yrityksen pääasiallisen toiminnan perusteella, ja se määritellään yrityksen perustamishetkellä (Patentti- ja rekisterihallitus). Jokaisella toimialalla on oma perusriskinsä. Perusriskillä tarkoitetaan alalla toimivien yritysten toimintaedellytyksiä sekä toimintaedellytyksien vakautta (Laitinen & Laitinen 2014, 26). Jos toimialalla on vähän kilpailua, mutta kysyntää on runsaasti, konkurssiin ajautumisen perusriski pienenee (emt., 26). Vastaavasti ala, jossa tarjonta ylittää kysynnän, konkurssin perusriski suurenee. Toimialan lisäksi yhtiömuodollakin voi olla vaikutusta konkurssiherkkyyteen. Yritys, jonka toimintaan liittyy vähäinen riski eikä kasvuntarve ole suuri, on usein toiminimi tai muu henkilöyhtiö, joissa yrittäjillä on henkilökohtainen vastuu yrityksen toiminnasta. Mitä suurempi riski yritystoimintaan liittyy, sitä useimmin valitaan yhtiömuodoksi pääomayhtiö, kuten osakeyhtiö (emt., 29). Pääomayhtiössä yrittäjän vastuu rajoittuu sijoittamaansa pääomaan. Tilastokeskuksen tilaston mu-

kaan vuosina 2007-2011 konkurssiin ajautuneista yrityksistä 70 prosenttia oli osakeyhtiöitä. Näin ajateltuna osakeyhtiöt ajautuisivat useimmin konkurssiin kuin toiminimet tai henkilöyhtiöt.

Yrityksen ikä ja koko

Tilastokeskuksen raportin (2017) mukaan viisi vuotta perustamisen jälkeen suomalaisyrityksistä joka toinen oli ajautunut konkurssiin. Sanotaankin, että ensimmäiset viisi vuotta ovat yrityksen toiminnan kannalta kriittisimmät vuodet. Aloittava yritys saattaa tarvita suhteellisen paljon vierasta pääomaa yritystoiminnan käynnistämistä varten, jolloin yritykselle tulee maksuvelvoitteita (Laitinen & Laitinen 2014, 32). Jotta yritys selviytyy maksuvelvoitteistaan, tulorahoituksen olla kunnossa, joka voi omalta osaltaan osoittautua haasteeksi. Yrityksen aloittaessa tulorahoitus saattaa olla epäsäännöllistä eikä toimintaa saada näin ollen kannattavaksi riittävän nopeasti (emt., 32).

län lisäksi yrityksen koko saattaa vaikuttaa yrityksen konkurssiherkkyyteen. Pienten yritysten toiminta on usein joustavaa, jolloin toimintaa pystyy helposti sopeuttamaan kysynnän vaihteluiden mukaan, kun taas suurissa yrityksissä toiminta on usein muodollista ja joustamatonta ja nopeita muutoksia on hankala tehdä (emt., 34). Jos yritys ajautuu tilanteeseen, jossa maksukyky heikkenee, suuret yritykset saattavat olla paremmassa tilanteessa kuin pienet yritykset. Suurilla yrityksillä saattaa olla enemmän omaisuutta, jota pystyy realisoimaan maksukyvyyn takaamiseksi, kun taas pienillä yrityksillä realisoitavaa omaisuutta ei aina ole (emt., 30). Tästä johtuen suurten yritysten on helpompi välttää konkurssiin ajautuminen.

Yrityksen maantieteellinen sijainti

Yrityksen maantieteellinen sijainti vaikuttaa omalta osaltaan yrityksen konkurssiherkkyyteen. Eri puolella Suomea sijaitsevilla yrityksillä on erilaiset mahdollisuudet markkinoilla. Paikallinen kysyntä, tuki sekä kilpailutilanne ovat suuressa asemassa vaikuttamassa yrityksen konkurssiuhkaan (Laitinen & Laitinen 2014, 33). Esimerkiksi sähkö-

alalla suurimmat markkinat ovat kasvukeskuksissa, joissa rakennetaan paljon (Talouselämä 2018). Alueet, joissa kehitys on heikkoa, riski yrityksen ajautumiselle konkurssiin kasvaa.

Suhdannevaihtelut

On olemassa tilanteita, jotka lisäävät yrityksillä riskiä ajautua konkurssiin, mutta niihin vaikuttaminen on hankalaa. Erilaiset trendit kansantaloudessa vaikuttavat yritysten liiketoimintaan, kuten suhdanteiden nousu- ja laskukaudet. 1990-luvun alussa koetun laman aikana konkurssien määrä nousi huomattavasti. Suomessa vuonna 1988 konkurssien vireille laitton määrä oli vielä sen aikaisella asteikolla normaalilla tasolla, noin 2600 vireille laittoa vuodessa. Laman aikaan vuonna 1992 konkurssien vireille laittojen määrä oli kasvanut huomattavasti, noin 7400 vireille laittoa vuodessa (Mäkinen 2012, 10). Myös pitkäaikaisilla trendivaihteluilla on vaikutuksia kansantalouteen. Pitkäaikaisilla trendeillä tarkoitetaan esimerkiksi maatalousyhteiskunnasta siirtymistä teollisuusyhteiskuntaan. Tällä hetkellä vaikuttava pitkäaikainen trendi on teollisuusyhteiskunnasta siirtyminen tietoyhteiskuntaan, joka näkyy kansantaloudessa syvinä laskusuhdanteina ja niiden jälkeisinä nopeina kasvukausina (emt., 10). Suhdannevaihtelut ovat osa kansantaloutta eikä niihin voi yrityksissä erityisemmin vaikuttaa. Huono taloudellinen tilanne voi vaikuttaa negatiivisesti yrityksen liiketoimintaan, mistä johtuen yrityksen taloudesta tulisi jatkuvasti pitää huolta.

Yllämainittujen syiden lisäksi konkurssiin ajautumiseen voi vaikuttaa yrityksen sisäinen päätöksenteko tai muu hallinnon toimintaan liittyvä tekijä, joita ulkopuolinen henkilö ei voi havaita. Esimerkiksi suuret investoinnit voivat ajaa yrityksen taloudellisiin vaikeuksiin, jos investoinneille laskettu tuotto osoittautuukin mahdottomaksi saavuttaa. Voi myös olla, että yrityksen päättämä strategia ei toteudu vallitsevissa taloudellisissa olosuhteissa, jolloin strategian toteuttamiseen käytetty aika ja raha valuu hukkaan.

4.2 Erilaiset mittarit apuna konkurssin ennustamisessa

Yrityksen ajautumista konkurssiin on pyritty ennustamaan vuosien ajan hyödyntämällä erilaisia tunnuslukuja yrityksen tilinpäätöstiedoista. Tällaisilla tunnusluvuilla on arvioitu yrityksen toimintaedellytyksiä, kannattavuutta sekä rahoitustilannetta (Lauslahti 2007).

Tunnuslukujen avulla pyritään saamaan tietoa siitä, miten tilikausi on mennyt, mitkä ovat olleet syyt tilanteeseen ja mihin suuntaan tulevaisuudessa ollaan menossa (emt., 2007). Edellä mainitut taloudelliset tunnusluvut kertovat vain murto-osan yrityksen tilanteesta, mutta ovat oiva työkalu mittaamaan, onko yrityksellä uhka ajautua konkurssiin. Seuraavat tunnusluvut perustuvat tilinpäätöstietoihin ja ovat yleisesti käytettyjä mittareita yrityksen taloudellisen tilanteen mittaamisessa.

Kannattavuudella mitataan yrityksen markkinoilta saamaa katetta. Kannattavuus suhteuttaa tuloslaskelman tuloksen taseessa olevaan sijoitettuun pääomaan ja on tunnuslukuna eniten käytetty kannattavuuden mittaamisessa (Laitinen & Laitinen 2014, 164). Kannattavuuden seurannassa käytetyt laskelmat ovat esimerkiksi myyntikatteen sekä käyttökäteen laskelmat sekä liikevoittoprosenttilaskelmat.

Omavaraisuusaste kertoo yrityksen rahoituksen rakenteesta eli vieraan pääoman ja oman pääoman suhdetta koko pääomaan (Lauslahti 2007). Vakavaraisuus pystytään helposti selvittämään laskukaavalla, yrityksen omat varat jaettuna oikaistun taseen loppusummalla. Omavaraisuusaste on pitkän aikavälin tunnusluku eikä sitä pystytä hyödyntämään uusissa yrityksissä, jotka ovat olleet toiminnassa lyhyen ajan.

Yrityksen maksuvalmiuteen liittyviä tunnuslukuja on esimerkiksi quick ratio ja current ratio. Current ratiota käytetään yleensä mittaamaan yrityksen tilinpäätöshetken rahoituspuskuria ja maksuvalmiutta (Almatalent). Tarkoituksena on mitata helposti rahaksi muutettavien tase-erien suhdetta lyhytaikaisiin velkoihin. Current ratiota tarkastellessa tulisi kuitenkin muistaa, että saatava luku kuvaa vain yhden hetken tilannetta ja tilikauden aikana luku voi muuttua moneen kertaan. Quick ration idea tunnuslukuna on sama kuin

current ratiolla, mutta quick ratiota voidaan käyttää muulloinkin kuin vain mittaamaan tilinpäätöshetken tilannetta, esimerkiksi kuukausikirjanpidon raporteissa.

5 KONKURSSIN HAVAITSEMINEN RAPORTTEJA HYÖDYNTÄMÄLLÄ

5.1 Tutkimuskohteiden esittely

Tässä opinnäytetyössäni tutkimuskohteeksi valikoitui kuusi konkurssiin ajautunutta osakeyhtiötä. Yritysten julkisten tilinpäätös- sekä välitilinpäätöstietojen avulla pyritään löytämään merkkejä konkurssiin ajautumisesta, joita kirjanpitäjä olisi voinut tunnistaa kuukausikirjanpitoa tehdessä. Monet konkurssit olisi voitu estää, jos tilanteisiin olisi puututtu tarpeeksi ajoissa. Y-Studion artikkelissa Miia Esan haastattelema Jouko Karttunen toteaa, että yrityksen ongelmat näkyvät varmasti kirjanpitäjille, viimeistään siinä vaiheessa, kun yrityksen tilinpäätöstä tehdään (2017). Tästä syystä olisi tärkeää, että kirjanpitäjät omaisivat riittävät tiedot ja taidot seurata yrityksen taloudellista tilannetta.

Tutkimuskohteena olevat yritykset:

Osakeyhtiö A

Ensimmäinen tilikausi

Osakeyhtiö A:n tilinpäätöstiedot tarkasteltavilta tilikausilta on esitetty liitteessä 1. Osakeyhtiö A oli toiminnassa 1 vuoden ja kolme kuukautta. Osakeyhtiö A oli markkinointiin keskittynyt yritys, joka toimi pääkaupunkiseudulla. Toimintaa kesti yhden kokonaisen tilikauden ja yritys päättyi konkurssiin toisen tilikauden alussa. Ensimmäisen tilikauden liikevaihto oli noin 90 000 euroa. Tilikauden aikaiset ostot olivat lähes kolminkertaiset liikevaihtoon verrattuna. Toinen suuri kuluerä yrityksen tuloslaskelmalla oli liiketoiminnan muut kulut, jotka olivat noin 140 000 euroa. Pelkästään ostojen sekä liiketoiminnan

muiden kulujen yhteenlaskettu summa ajoi yrityksen tuloksen reippaasti miinuksen puolelle. Kun ottaa huomioon vielä henkilöstökulut, poistot sekä rahoituskulut, lopullinen tilikauden tulos oli noin 360 000 € tappiollinen.

Ensimmäisen tilikauden tilinpäätöstaseella vastaavalla puolella myyntisaamisia ei ollut ollenkaan ja rahoja- ja pankkisaamisia oli vain noin 10 000 euroa. Muita saamisia yrityksellä oli noin 70 000 euroa. Vastattavalla puolella osakepääoman sekä sijoitetun vapaan oman pääoman yhteissumma oli 350 000 euroa, mutta se ei riittänyt kattamaan kirjanpidon tuloksen tappion määrää vaan oma pääoma jäi negatiiviseksi. Lyhytaikaisia velkoja yrityksessä oli yli 110 000 euroa, joista suurin osa koostui ostovelvoista.

Toinen tilikausi

Yrityksen toisella tilikaudella liiketoiminta oli hyvin minimaalista eikä liikevaihtoa kertynyt kuin 1 000 euroa, joka ei riittänyt kattamaan vähäisiä liiketoiminnan kuluja. Toisenkin tilikausi, joka ei ollut täysimittainen, jäi tappiolliseksi eikä taseen lukuihin tapahtunut juurikaan muutosta ensimmäisen tilikauden tilinpäätöslukuihin verrattuna.

Osakeyhtiö B

Ensimmäinen tilikausi

Liitteessä 2 on esitetty osakeyhtiö B:n tilinpäätöstiedot tarkastelun kohteena olevalta ajanjaksolta. Osakeyhtiö B oli toiminnassa kaksi vuotta ja kolme kuukautta. Osakeyhtiö B oli pääkaupunkiseudulla toimiva vähittäistavarakauppaa käyvä yritys. Yritystoiminta kesti kaksi kokonaista tilikautta ja ajautui konkurssiin kolmannen tilikauden alussa. Ensimmäisellä tilikaudella yrityksen liikevaihto oli noin 207 000 euroa. Ostoja tilikauden aikana oli 206 000 euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 43 000 euroa. Rahoituskulujen ja tilinpäätössiirtojen jälkeen ensimmäisen tilikauden tulos jäi tappiolliseksi noin 42 700 euroa.

Ensimmäisen tilikauden taseella vastaavalla puolella myyntisaamisia oli noin 15 000 euroa ja muita saamisia oli 8 300 euroa. Raha- ja pankkisaamisia yrityksellä oli noin 7 000 euroa. Vastattavalla puolella yrityksen osakepääoma oli 2 500 euroa, joka on ollut yrityksen perustamisvaiheessa annettavan osakepääomasijoituksen vähimmäismäärä kyseisen

yrittäjien perustamishetkellä. Tilikauden tuloksen ollessa tappiollinen, oma pääoma ajautui negatiiviseksi. Ostovelkoja yrityksellä oli noin 43 000 euroa sekä muita velkoja 30 000 euroa.

Toinen tilikausi

Yrityksen toisella tilikaudella liikevaihto kasvoi hieman verrattuna edelliseen tilikauteen. Tilikauden liikevaihto oli 221 000 euroa. Ostoja tilikaudella oli 176 000 euron edestä ja muita kuluja oli 26 000 euroa. Rahoituskulujen jälkeen tilikauden tulos jäi voiton puolelle 18 900 eurolla.

Taseen vastaavalla puolella suuria muutoksia ensimmäiseen tilikauteen verrattuna ei ollut. Myyntisaamisia yrityksellä oli 6 700 euroa ja muita saamisia oli 11 200 euroa. Suurin muutos oli tapahtunut rahoissa- ja pankkisaamisissa, joita toisella tilikaudella oli alle 3 200 euroa. Vastattavalla puolella toisen tilikauden voitollisuus ei riittänyt kattamaan oman pääoman negatiivisuutta, joka jäi 21 000 euroa miinukselle. Ostovelkoja yrityksellä oli 14 400 euroa ja muita velkoja oli 30 300 euroa. Kolmannelta eli viimeisiltä tilikaudelta ei ole saatavilla tilinpäätöstietoja, mikä osin saattaa johtua yrityksen ajautumisesta konkurssiin.

Osakeyhtiö C

Kolmanneksi viimeisin tilikausi

Liitteissä 3 ja 4 käsitellään osakeyhtiö C:n tilinpäätöstietoja. Osakeyhtiö C oli toiminnassa reilut kymmenen vuotta eli toiminta ei päättynyt ensimmäisten tilikausien aikana niin kuin osakeyhtiö A:lla ja B:llä. Yhtiö oli pääkaupunkiseudulla toimiva insinööritoimisto. Osakeyhtiö C:n monen toimintavuoden takia vertailussa on kolme viimeisintä tilikautta. Kolmanneksi viimeisellä tilikaudella yrityksen liikevaihto oli noin 300 000 euroa. Suurimpana kulueränä yhtiöllä oli henkilöstökulut 211 000 eurolla sekä liiketoiminnan

muut kulut 80 000 eurolla. Ostoja yhtiöllä oli tilikauden aikana vain 8 500 euroa. Poistojen ja rahoituskulujen jälkeen tilikauden tulos jäi hieman tappiolliseksi, noin 1 200 euroa.

Taseen vastattavalla puolella koneiden ja muun kaluston arvo oli noin 3 300 euroa, myyntisaamisia oli noin 41 900 euroa sekä muita saamisia 7 500 euroa. Raha- ja pankkisaamisia yhtiöllä oli noin 37 000 euroa. Taseen vastattavalla puolella osakepääoma oli 2 500 euroa ja tilikauden tappiollisuudesta huolimatta oma pääoma jäi positiiviseksi 6 600 euroa. Taseella vieraassa pääomassa merkittävin erä oli muut velat, joita yhtiöllä oli 64 000 euroa. Ostovelkoja yhtiöllä oli vain 1 500 euroa ja siirtovelkoja 14 000 euroa.

Toiseksi viimeisin tilikausi

Toiseksi viimeisellä tilikaudella tilikauden liikevaihto oli kasvanut huomattavasti verrattuna edelliseen tilikauteen. Liikevaihto oli noin 500 000 euroa. Tälläkin tilikaudella suurimmiksi kulueriksi muodostui henkilöstökulut 394 000 eurolla sekä liiketoiminnan muut kulut 101 500 eurolla. Ostojen määrä oli suhteessa pieni liikevaihtoon nähden, vain noin 11 000 euroa. Poistojen, rahoituskulujen sekä verojen jälkeen tulos jäi tappiolliseksi noin 10 500 euroa.

Taseella vastaavalla puolella ei suuria muutoksia ollut tapahtunut. Koneiden ja kaluston arvo oli pienentynyt poistojen verran, myyntisaamisia oli noin 50 000 euroa ja muita saamisia oli 17 400 euroa. Raha- ja pankkisaamisia yhtiöllä oli 18 000 euroa. Taseen vastattavalla puolella oma pääoma meni tilikauden tappiosta johtuen miinukselle 3 700 euroa. Ostovelkoja oli noin 2 200 euroa sekä muita velkoja 64 000 euroa. Siirtovelkojen määrä oli kasvanut edelliseen tilikauteen verrattuna 25 500 euroon.

Viimeinen tilikausi

Viimeisellä tilikaudella liikevaihto tippui 270 000 euroon. Henkilöstökulut sekä liiketoiminnan muut kulut pysyivät yrityksen merkittävimpinä kuluerinä jälleen. Henkilöstökuluja oli noin 290 000 euroa sekä muita kuluja oli noin 73 000 euroa. Ostoja tilikaudella

oli vain noin 3 300 euroa. Poistojen ja rahoituskulujen jälkeen tilikauden tulos jäi reilusti tappiolle noin 100 000 euroa.

Taseen vastaavalla puolella koneissa ja kalustossa ei tapahtunut merkittävää muutosta. Myyntisaamisia yhtiöllä oli enää noin 500 euroa. Muita saamisia yhtiöllä oli 44 000 euroa ja siirtosaamisia 5 500 euroa. Raha- ja pankkisaamisia yhtiöllä oli vain 1 100 euroa. Taseen vastattavalla puolella yhtiön oma pääoma oli reilusti miinuksella, 103 000 euroa. Ostovelkoja yhtiöllä oli 1 100 euroa, muita velkoja 86 000 euroa ja siirtovelkoja 70 000 euroa.

Osakeyhtiö D

Toiseksi viimeinen tilikausi

Osakeyhtiö D:n tilinpäätöstiedot löytyvät liitteestä 5. Osakeyhtiö D oli toiminnassa neljä vuotta. Osakeyhtiö C:n toimi markkinoinnin parissa Pirkanmaalla. Vaikka osakeyhtiö D oli toiminnassa vain neljä vuotta, tarkastelun kohteena on kahden viimeisimmän tilikauden tilinpäätöstiedot. Toiseksi viimeisellä tilikaudella liikevaihto oli noin 13 000 euroa. Suurimmat kuluerät yhtiöllä olivat poistot sekä liiketoiminnan muut kulut. Poistoja tilikauden aikana tehtiin yhteensä noin 73 000 ja liiketoiminnan muita kuluja oli 71 000 euroa. Ostoja yhtiöllä oli vain 2 500 euroa ja henkilöstökuluja 14 500 euroa. Korkokulujen jälkeen tilikausi oli tappiollinen 152 000 euroa.

Taseen vastaavalla puolella aineettomia hyödykkeitä oli 223 000 euroa. Myyntisaamisia oli 6 800 euroa ja siirtosaamisia 6 300 euroa. Raha- ja pankkisaamisia yhtiöllä oli vain 350 euroa. Vastattavalla puolella yrityksen oma pääoma oli reilusti miinuksella 254 000 euroa, vaikka yhtiön osakepääoma oli 20 500 euroa ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahastossa oli 97 000 euroa. Vieraassa pääomassa yhtiöllä oli lainoja 430 000

euron edestä. Ostovelkoja oli 12 500 euroa, muita velkoja oli 33 000 euroa ja siirtovelkoja oli 16 000 euroa.

Viimeinen tilikausi

Viimeisellä tilikaudella yhtiön liikevaihto pysyi hyvin samoissa lukemissa kuin edellisellä tilikaudella oli ollut. Tilikauden liikevaihto oli 11 100 euroa. Merkittävimmät kuluerät olivat edelleen poistot ja liiketoiminnan muut kulut. Poistoja oli 73 000 euroa ja liiketoiminnan muita kuluja oli noin 40 000 euroa. Ostoja yhtiöllä oli 450 euroa sekä henkilöstökuluja oli 11 000 euroa. Rahoituskulujen jälkeen tilikauden tulos jäi tappiolliseksi 119 000 euroa.

Taseen vastaavalla puolella aineettomia hyödykkeitä oli 150 000 euroa. Myyntisaamisia oli 1 200 euroa ja muita saamisia ja siirtosaamisia oli yhteensä 2 000 euroa. Raha- ja pankkisaamisia oli edelleen noin 360 euroa. Taseen vastattavalla puolella oman pääoman negatiivisuus oli edelleen kasvanut tilikauden tappiosta johtuen. Oma pääoma oli tilinpäätöshetkellä 373 000 euroa miinuksella puolella. Vieraassa pääomassa lainojen määrä oli hieman kasvanut 445 000 euroon. Ostovelkoja yhtiöllä oli 27 000 euroa. Muita velkoja ja siirtovelkoja yhtiössä oli yhteensä noin 54 000 euroa.

Osakeyhtiö E

Kolmanneksi viimeisin tilikausi

Liitteissä 6 ja 7 on osakeyhtiö E:n tilinpäätöstiedot. Osakeyhtiö E ehti olla toiminnassa melkein kahdeksan vuotta ennen konkurssiin joutumista. Osakeyhtiö E toimi pääkaupunkiseudulla ravitsemustoiminnan parissa. Monien toimintavuosien takia, tarkastelussa on yhtiö kolmen viimeisimmän tilinpäätöksen luvut. Kolmanneksi viimeisimmällä tilikaudella yhtiön liikevaihto oli 712 500 euroa. Suurimmat kuluerät yhtiöllä oli henkilöstökulut ja liiketoiminnan muut kulut. Henkilöstökuluja oli 242 600 euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 221 500 euroa. Ostoja yhtiöllä oli tilikauden aikana 122 000 euroa. Rahoituskulujen, poistojen ja verojen jälkeen tilikauden tulos oli voitollinen 64 600 euroa.

Taseen vastaavalla puolella koneiden ja kaluston arvo oli 61 600 euroa ja vaihto-omaisuuden arvo oli 12 000 euroa. Lainasaamisia yhtiöllä oli 179 000 euroa ja myyntisaamisia

oli 2 800 euroa. Muita saamisia yhtiöllä oli 55 000 euroa. Raha- ja pankkisaamisia tilinpäätöshetkellä oli 56 000 euroa. Taseen vastattavalla puolella oma pääoma oli 287 600 euroa sisältäen 2 500 euron osakepääoman. Vieraassa pääomassa ostovelkoja oli 5 800 euroa ja muita velkoja 36 500 euroa. Siirtovelkoja yhtiöllä oli 39 000 euroa.

Toiseksi viimeisin tilikausi

Toiseksi viimeisellä tilikaudella yhtiön liikevaihto oli tippunut roimasti verrattuna edelliseen tilikauteen. Yhtiön liikevaihto oli 300 000 euroa. Ostoja tilikaudella oli 95 000 euroa. Henkilöstökulut ja liiketoiminnan muut kulut olivat edelleen suurimmat kuluerät tuloslaskelmalla. Henkilöstökuluja oli 125 000 euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 124 500 euroa. Rahoituskulujen ja poistojen jälkeen tilikauden tulos jäi 45 500 euroa tappion puolelle.

Taseella vastaavalla puolella koneiden ja kaluston arvo oli pienentynyt poistojen verran ja vaihto-omaisuuden arvo oli sama kuin edellisellä tilikaudella. Myyntisaamisia yhtiöllä oli 500 euroa. Liitteessä 6 on havaittavissa lainasaamisten määrän kasvu. Lainasaamiset olivat nousseet 200 000 euroon ja muita saamisia oli 49 000 euroa. Siirtosaamia tilinpäätöksessä oli 6 000 euroa ja raha- ja pankkisaamisia 23 300 euroa. Taseen vastattavalla puolella oman pääoman määrä oli pienentynyt tilikauden tappion johdosta, mutta oli silti plussan puolella 242 000 euroa. Vieraassa pääomassa ostovelkoja oli 300 euroa ja muita velkoja 51 000 euroa. Siirtovelkoja yhtiöllä oli 44 000 euroa.

Viimeinen tilikausi

Yhtiön viimeinen tilikausi ei ollut täyden tilikauden mittainen vaan jäi vajaaksi. Tilikauden tiedot löytyvät liitteestä 7. Liikevaihtoa viimeisenä tilikautena kertyi vain noin 40 000 euroa. Ostoja yhtiöllä oli 12 000 euroa ja henkilöstökuluja 10 000 euroa. Liiketoiminnan muita kuluja yhtiöllä oli 27 600 euroa ja tuloveroja 100 500 euroa. Tilikauden tulos jäi tappiolliseksi 115 000 euroa.

Taseen vastaavalla puolella koneiden ja kaluston arvo oli pienentynyt poistojen verran ja vaihto-omaisuus oli edelleen 12 000 euroa. Lainasaamisia yhtiöllä oli 200 000 euroa ja muita saamisia 50 000 euroa. Siirtosaamisia oli 4 500 euroa. Raha- ja pankkisaamisia yh-

tiöllä oli 31 000 euroa. Taseen vastattavalla puolella oma pääoma oli positiivinen tappiosta huolimatta. Ostovelkoja yhtiöllä ei ollut ollenkaan, mutta muita velkoja oli 45 000 euroa. Saatuja ennakkoja oli 50 000 euroa sekä siirtovelkoja yhtiöllä 119 500 euroa.

Osakeyhtiö F

Toiseksi viimeisin tilikausi

Liite 8 sisältää osakeyhtiö F:n tilinpäätöstiedot. Osakeyhtiö F oli toiminnassa noin seitsemän vuoden ajan. Osakeyhtiö F toimi Keski-Suomessa taidetoiminnan parissa. Tarkastelun kohteena on kahden viimeisimmän tilikauden tilinpäätöstiedot. Toiseksi viimeisimmän tilikauden liikevaihto oli noin 150 000 euroa. Suurin kuluerä yhtiöllä oli henkilöstökulut, joita oli 76 000 euroa. Ostoja yhtiöllä oli tilikauden aikana 54 000 euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 54 000 euroa. Poistoja yhtiöllä oli 28 000 euroa. Rahoituskulujen jälkeen tilikauden tulos jäi tappiolliseksi 48 000 euroa.

Taseella vastaavalla puolella yhtiöllä oli aineettomia hyödykkeitä 27 500 euroa sekä koneita ja kalustoa 108 000 euroa. Myyntisaamisia oli 7 000 euroa sekä muita saamisia 9 000 euroa ja siirtosaamisia 2 400 euroa. Raha- ja pankkisaamisia oli 20 600 euroa. Tilikauden tappiosta johtuen yrityksen oma pääoma oli negatiivinen 22 000 euroa. Yhtiön osakepääoma oli 2 500 euroa. Vieraassa pääomassa lainoja oli yhteensä 176 000 euroa ja ostovelkoja 14 000 euroa. Muita velkoja yhtiöllä oli 4 200 euroa ja siirtovelkoja 3 900 euroa.

Viimeinen tilikausi

Yhtiön viimeisellä tilikaudella liikevaihto nousi edelliseen tilikauteen verrattuna. Yhtiön liikevaihto viimeisellä tilikaudella oli 183 000 euroa. Ostoja yhtiöllä oli 64 000 euroa ja henkilöstökuluja 67 000 euroa. Liiketoiminnan muut kulut olivat 60 000 euroa ja poistoja oli 19 700 euroa. Rahoituskulujen jälkeen tilikauden tulos jäi tappiolliseksi noin 30 000 euroa.

Taseen vastaavalla puolella aineettomien hyödykkeiden ja koneiden ja kaluston arvo pieneni poistojen verran. Myyntisaamisia yhtiöllä oli 6 800 euroa ja muita saamisia 6 000 euroa. Siirtosaamisia yhtiöllä oli noin 2 000 euroa. Raha- ja pankkisaamisia viimeisellä

tilikaudella oli 13 000 euroa. Viimeisen tilikauden tappion johdosta yrityksen oma pääoma pysyi edelleen negatiivisena 51 000 euroa. Vieraassa pääomassa yhtiöllä oli lainoja 125 000 euroa ja ostovelkoja 17 600 euroa. Muita velkoja yhtiöllä oli 28 300 euroa ja siirtovelkoja 2 300 euroa.

5.2 Esimerkkiyrityksien konkurssiin ajautumisen mahdolliset syyt

Edellisessä luvussa läpikäytyt yritykset voidaan jakaa kahteen ryhmään; yrityksiin, jotka olivat toiminnassa alle viisi vuotta ja yrityksiin, jotka olivat toiminnassa yli viisi vuotta. Alle viisi vuotta toiminnassa oleviin yrityksiin kuuluu osakeyhtiö A, osakeyhtiö B ja osakeyhtiö D. Vastaavasti yli viisi vuotta toiminnassa olleisiin yrityksiin kuuluu osakeyhtiö C, osakeyhtiö E ja osakeyhtiö F. Pelkkien tilinpäätöstietojen perusteella voidaan päätellä yritysten mahdolliset syyt konkurssiin ajautumiselle. Konkurssiin ajautuneiden yritysten tilinpäätöstiedoista löytyy monia yhtäläisyyksiä toisiinsa, mutta myös yhtäläisyyksiä merkkeihin kannattamattomasta liiketoiminnasta.

Alle viisi vuotta toiminnassa olleet yritykset

Yhdistävä tekijä yrityksissä A, B ja D oli se, että liikevaihto jäi pieneksi suhteessa liiketoiminnasta aiheutuviin kuluihin ensimmäisten tilikausien aikana. Tämä usein johti myös siihen, että tilikauden nettotulos jäi tappiolliseksi. Aloittavan yrityksen tulisi kiinnittää erityistä huomioita rahoitustarpeeseen ja tehdä rahoitussuunnittelua (Suomen Yrittäjät). On selvää, että uusi liiketoiminta tarvitsee pääomaa toiminnan käynnistämistä varten. Ilman hyvää suunnitelmaa, selviäminen ensimmäisistä vuosista on haasteellista. Sanotaan, että rahoituksen tulisi kattaa aloittamisen jälkeen 6-12 kuukautta hankintojen lisäksi liiketoiminnan pyörittäminen ja yrittäjän eläminen (Suomen Yrittäjät).

Muu yhdistävä tekijä yhtiöillä A, B ja D oli vieraan pääoman määrä sekä yrityksen oman pääoman määrä. Yhtiöissä oli suhteessa enemmän vierasta pääomaa kuin omaa pääomaa eli yritysten toimintaa oli rahoitettu velalla. Tappiollisista tilikausista johtuen yhtiöiden oma pääoma oli myös painunut negatiiviseksi. Osakeyhtiölain mukaan oman pääoman muuttuminen negatiiviseksi tulee ilmoittaa kaupparekisteriin (Osakeyhtiölaki, 2006/624). Oman pääoman menettämällä saattaa olla negatiivisia vaikutuksia yrityksen liiketoi-

mintaan, sillä yrityksiä yhteistyökumppaneilla on mahdollisuus saada yrityksiä taloustiedot käsiinsä erilaisista verkkopalveluista. Oman pääoman menettäminen saattaa hankaloittaa lainan tai pitempien maksuaikojen saantia, joita aloittavat yritykset usein tarvitsevat.

Yhtiöiden A, B ja D kassavalmius oli myös huonolla tasolla. Lyhytaikaisia saamisia ja raha- ja pankkisaamisia oli kaikissa yhtiöissä vähemmän suhteessa lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Rahaa ei siis yhtiöillä ollut kattamaan mahdollisia liiketoimintaan liittyviä investointeja ja muita kuluja. Ilman hyvää maksukykyä, yritys ei pysty selviämään velvoitteistaan pitkällä aikavälillä.

Yli viisi vuotta toiminnassa olleet yritykset

Osakeyhtiöt C, E ja F ehtivät toimia 7-10 vuotta. Viimeisimpien tilikausien aikana yhtiöiden liikevaihto teki huomattavia muutoksia suuntaan jos toiseenkin. Voi olla, että haasteeksi näiden yhtiöiden kohdalla on muodostunut varautuminen tai varautumatta jättäminen liikevaihdon merkittäviin muutoksiin. Liikevaihtoon vaikuttavat markkinatilanteet, toimialan muutokset ja yrityksen rakenteelliset muutokset (Almatalent 2018). Suuremman, monta ihmistä työllistävän yrityksen voi olla hankala tehdä radikaaleja muutoksia yrityksen toiminnassa lyhyessä ajassa. Esimerkiksi yritys C:llä merkittävin kuluerä oli henkilöstökulut, jotka liikevaihdon laskiessa pysyivät lähes entisellä tasolla, joka voi olla merkki siitä, että monia ihmisiä työllistävän yrityksen on hankala pienentää henkilöstökuluja lyhyellä aikavälillä.

Yli viisi vuotta toimineilla yrityksillä oli myös samanlaisia haasteita havaittavissa oman pääoman ja vieraan pääoman kanssa kuin alle viisi vuotta toimineilla yrityksillä. Yhtiöillä F ja C oma pääoma oli ajautunut negatiiviseksi tilikausien tappioiden takia. Yhtiö E:llä oma pääoma oli kaikesta huolimatta pysynyt positiivisena. Kaikilla yhtiöillä vieraan pääoman määrä oli lisääntynyt tilikausien aikana ja kassavalmius oli heikentynyt samaa tahtia. Luultavasti syy konkurssiin ajautumiselle on juurikin ollut se, että velvoitteista on ollut hankala, ellei jopa mahdotonta selviytyä.

Oli yritys sitten toiminut alle tai yli viisi vuotta, kohtaavat ne samanlaisia haasteita liiketoiminnan pysyvyyttä ajatellessa. Uusi yritys on usein velkaantuneempi kuin pidempään

markkinoilla toiminut yritys (Almatalent, 2018), mutta pidempään alalla toimineen yrityksen voi olla kankeampi muuttua vastaamaan markkinatilanteita. Oman ja vieraan pääoman suhde on kuitenkin merkittävä tekijä konkurssiin ajaututtaessa. Pitkään toimineen yrityksen on ollut mahdollista kerryttää omaa pääomaa vuosien varrella puskuriksi tappioiden varalle, mutta liian huoleton toiminta voi koitua yrityksen kohtaloksi. Esimerkiksi yrityksen vapaan oman pääoman jakaminen osakkeen omistajille osinkoina tulisi olla harkittua ja tiedostaa yrityksen taloudellinen tilanne. Vaikka yritys olisinkin toiminut alalla kauemmin kuin uusi yritys, ei se takaa sitä, että oma pääoma kestäisi tappiolliset tilikaudet.

Suhdannevaihtelut vaikuttavat myös jokaiseen yritykseen riippumatta siitä, kuinka kauan yritys on toiminut markkinoilla. Tutkimuksen kohteena olevia osakeyhtiöitä yhdistää se, että yhtiöt ovat ajautuneet konkurssiin vuonna 2015 tai myöhemmin. Suomessa oli talouden taantuma-aika eli lama vuosien 2008-2009 aikana. Näiden vuosien jälkeen Suomen talous on ollut kasvussa. Tutkimuksen kohteena olevien yritysten konkurssi ei siis sijoitu varsinaiseen lama-aikaan, jolla oltaisiin voitu selittää yritysten ajautumista konkurssiin.

Yrityksen maantieteellinen sijainti ja toimiala voivat olla yrityksen konkurssiin ajautumisen syitä. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla voi olla kova kilpailu yritysten välillä toimialoilla, joilla toimijoita on paljon. Esimerkiksi osakeyhtiö A oli markkinointialalla toimiva yritys pääkaupunkiseudulla. Markkinointiala on kilpailtu ala ja pääkaupunkiseudulla jalansijan saaminen markkinoilta on varmasti hankalaa uudelle yritykselle. Toisaalta yrityksen sijainti muualla kuin kasvukeskuksissa voi koitua ongelmaksi. Esimerkiksi osakeyhtiö F toimi Keski-Suomessa taidetoiminnan parissa. Voi olla, että yksi syy yrityksen konkurssiin ajautumiselle on ollut se, että Keski-Suomessa ei ole ollut tarpeeksi potentiaalisia asiakkaita, jotka olisivat kiinnostuneet kyseisen yrityksen palveluista.

Yrityksen konkurssiin ajautumisen syinä voi olla myös sellaisia syitä, joita tilinpäätöstiedoista tai välitinpäätöstiedoista ei voi havaita. Esimerkiksi yrittäjän tekemät päätökset voivat vahingoittaa yrityksen toimintaa, vaikka muuten edellytykset yrityksen toiminnan jatkuvuudelle olisivat olemassa. Myöskään hyvät taloudelliset suunnitelmat eivät takaa sitä, että yritys menestyisi ja olisi toiminnassa monia vuosia, sillä kaikkiin suhdannevaihteluihin tai markkinatilanteisiin eivät yritykset pysty varautumaan. Opinnäytetyön tutkimuksen kohteena olleista yrityksistä pisimpään toimineet, yritykset C, E ja F, olivat siirtyneet edustamani tilitoimiston asiakkaiksi yritystoiminnan viimeisinä vuosina. Yritykset

A, B ja D olivat tilitoimiston asiakkaina yrityksen perustamisesta alkaen. Käytössäni olivat kaikki tilinpäätöstiedot, jotka olivat saatavilla edustamassani tilitoimistossa. Olisi mielenkiintoista tietää, miksi yritykset C, E ja F halusivat vaihtaa tilitoimistoa viimeisinä toimintavuosinaan. Taustalla saattoi olla jopa ajatus siitä uusi tilitoimisto myötävaikuttaisi yrityksen menestykseen. Toisaalta uusi kirjanpitäjä ei välttämättä osaa kyseenalaistaa poikkeavia tapahtumia kirjanpidossa, jolloin niihin puuttuminen saattaa olla haasteellista. Opinnäytetyössäni keskityin kuitenkin vaaranmerkkien havaitsemiseen tilinpäätöslukujen pohjalta, joten edellisten kaltaiset pohdinnat eivät suoranaisesti liity aiheeseen, vaikka mielenkiintoisia teemoja olisivatkin.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, pystyykö kirjanpitäjä havaitsemaan yrityksen ajautumisen konkurssiin tarpeeksi ajoissa kuukausiraporttien sekä tilinpäätöstietojen avulla. Riittävän nopea reagointi yrityksen muuttuneeseen taloudelliseen tilanteeseen vaatii kirjanpitäjältä tietynlaista aktiivisuutta sekä ammatillista osaamista. Lähtökohtana on kuitenkin se, että kirjanpitäjällä pitäisi olla hyvät perustiedot talouteen liittyvistä asioista ennen kuin konkurssin havaitseminen pelkkien raporttien perusteella on mahdollista. Kirjanpitäjän tulisi ymmärtää tuloslaskelman ja taseen merkitys sekä ymmärtää, kuinka taseen vastaava puoli ja vastattavaa puoli toimivat. Kirjanpitäjän tulisi myös osata ymmärtää yrityksen oman pääoman ja vieraan pääoman merkitykset. Välttämättä vankka teoriapohja ei riitä, jos sitä ei osata soveltaa käytännön esimerkeissä. Tästä syystä olisi tärkeää, että käytännön esimerkkeihin kiinnitettäisiin erityistä huomiota jo alan opinnoissa sekä mahdollisissa ammatillisen kehittämisen koulutuksissa.

Tietynlainen aktiivisuus on myös kirjanpitäjän ammatissa oleellisessa osassa, kun ajatellaan, pystyykö kirjanpitäjä havaitsemaan yrityksen ajautumisen konkurssiin. Kirjanpitäjän oman asiakasyrityksen, jonka kirjanpitoa kirjanpitäjä tekee säännöllisesti, toimiala olisi hyvä tuntea. Tietyt toimialat voivat olla herkempiä suhdannevaihteluille kuin toiset tai tietyt muutokset kirjanpidon luvuissa voivat vaatia nopeampaa reagointia tietyllä toimialalla, kun taas toisella muutos ei edellytä reagointia. Jos asiakasyrityksen toimiala on jäänyt kirjanpitäjälle tuntemattomaksi, kirjanpitäjän olisi hyvä omatoimisesti perehtyä

toimialaan ja selvittää toimialan mahdolliset erikoisuudet. Kirjanpitäjän aktiivisuus korostuu myös silloin, kun kirjanpitäjä on havainnut mahdolliset hälytysmerkit, jotka voisivat kertoa yrityksen ajautumisesta konkurssiin. Olisi tärkeää, että kirjanpitäjä konsulttoisi asiakasyritystään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja kävisi yrittäjän kanssa läpi yrityksen tilanteen, jotta tilanne voitaisiin korjata tai edes parantaa jollakin tavalla.

Yrityksen kuukausikirjanpitoa tehdessä kirjanpitäjän tulisi kiinnittää huomiota muutamaasi asioihin, joiden avulla yrityksen mahdollinen konkurssiin ajautuminen voitaisiin havaita. Havaintojen apuna voidaan käyttää tunnettuja tunnuslukuja, mutta ilman niitäkin, merkkejä konkurssiin ajautumisen merkkejä voidaan löytää. Yksi tärkeimmistä havainnoinnin kohteista on liikevaihdon muutokset, onko myynti pysynyt hyvällä tasolla kuukaudesta toiseen vai onko myynti laskenut tai jopa loppunut kokonaan. Liikevaihdon lisäksi ostoihin sekä liiketoiminnan muihin kuluihin olisi hyvä kiinnittää huomiota, erityisesti tarkkailla liiketoiminnan kulujen suhdetta liikevaihtoon. Onko kuluja enemmän, vaikka liikevaihto ei ole kasvanut?

Tuloslaskelman lisäksi yrityksen tasetta olisi hyvä tarkkailla, sillä sieltäkin voi löytyä merkkejä konkurssiin ajautumisesta. Erityisesti yrityksen omaa pääomaa ja vierasta pääomaa olisi hyvä tarkkailla. Suuri vieraan pääoman määrä voi kertoa siitä, että toimintaa rahoitetaan velalla, johtuen esimerkiksi huonosta kassatilanteesta tai suurista investoinneista. Vieraan pääoman määrän ollessa merkittävä, kirjanpitäjän olisi hyvä selvittää, mistä tilanne johtuu ja onko yrityksellä olemassa suunnitelmaa tilanteen selvittämiseksi. Negatiivinen oma pääoma voi taas puolestaan kertoa siitä, että yrityksen toiminta on ollut tappiollista jo jonkin aikaa. Tällöin kirjanpitäjän olisi myös hyvä selvittää, millaisia suunnitelmia yrityksen toimintaan liittyen on olemassa. Kirjanpitäjällä voi olla mahdollisuus havaita vaaranmerkkejä yrityksen ajautumisesta konkurssiin, mutta itsestään selvää se ei ole vaan vaatii kirjanpitäjältä ammatillista osaamista ja työhön liittyvää aktiivisuutta ja halukkuutta.

Opinnäytetyöni tekeminen koostui kolmesta vaiheesta. Ensimmäisessä vaiheessa kävin läpi teoriaa liittyen tutkimuksen tekemiseen, yrityksen talouteen ja kirjanpitoon sekä kävin läpi erilaisia julkaisuja aiheeseen liittyen. Tämän lisäksi kävin läpi julkaisuja liittyen

kirjanpitäjän työnkuvan muutokseen, digitalisoitumiseen ja toimialan murrokseen. Edellä mainittujen asioiden pohjalta sain muodostettua tämän opinnäytetyön teoriapohjan.

Toisessa vaiheessa valitsin tutkimuksen kohteeksi tietyt yritykset ja kävin läpi niiden tilinpäätöstietoja. Yrityksien valinnassa kriteereinä oli se, että yrityksen oli pitänyt ajautua konkurssiin ja yhtiömuodon tuli olla osakeyhtiö. Tutkimusmateriaalin saaminen ei ollut haasteellista, sillä Suomessa on paljon yrityksiä, jotka ovat ajautuneet konkurssiin. Tilinpäätöstietojen läpikäynnin jälkeen kirjoitettiin havainnot ylös ja analysointiin tuloksia.

Opinnäytetyöni kolmannessa vaiheessa pohdin tutkimuskysymystä ja peilasin pohdintoja toisessa vaiheessa tehtyihin havaintoihin sekä ensimmäisen vaiheen teoriapohjaan. Teoriapohjan tuli olla vankka, jotta pystyttiin tekemään oikeanlaisia johtopäätöksiä. Opinnäytetyölläni onnistuttiin saamaan vastaus tutkimuskysymykseen ja syventämään tietoja aiheeseen liittyen. Haasteeksi työtä tehdessä osoittautui se, että aiheeseen liittyviä tutkimuksia on jonkin verran tehty eri näkökulmista, joten uusien ja erilaisten näkökulmien löytäminen osoittautui haasteelliseksi.

Tätä opinnäytetyötä oli mielenkiintoista tehdä, sillä olen työskennellyt kirjanpitäjänä jo lähes kahden vuoden ajan. Oli mielenkiintoista perehtyä konkurssiin ajautumisen merkkeihin, ja uskon pystyväni hyödyntämään opinnäytetyötä tehdessä oppimiani asioita ja näkökulmia työelämässä. Oli myös mielenkiintoista lukea aiheeseen liittyviä julkaisuja ja tutkimuksia ja saada niistä uusia ajatuksia ja näkökulmia aiheeseen.

LÄHTEET

- Akselin, M. 2017. Taloushallintoalan työtä ravistelevat muutokset. Luettu 5.10.2018. <https://tilisanomat.fi/kolumnit/vieraskyna/taloushallintoalan-tyota-ravistelevat-muutokset>
- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Vastapaino.
- Almatalent, 2018. Luettu 15.10.2018. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslu-kuopas/vakavaraisuus/omavaraisuusaste-prosentti>
- Esa, M. 2017. Vaikeudet vievät jopa konkurssiin, tunnistatko merkit? Luettu 10.10.2018. <https://y-studio.fi/artikkelit/vaikeudet-vievat-jopa-konkurssiin-tunnistatko-merkit/>
- Frey, C. B. & Osborne, M. A. 2013. The Future of Employment: How susceptible are jobs to computerisation? Luettu 30.9.2018. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0040162516302244>
- Konkurssiasiamies. 2018. Luettu 5.10.2018. <https://www.konkurssiasiamies.fi/fi/index/konkurssimenettely/yrityssaneerausmenettely.html>
- Laitinen, E. K. & Laitinen, T. 2014. Yrityksen maksukyky: arviointi ja ennakointi. KHT-Media.
- Lauslahti, S. 2007. Mitä talousluvut kertovat? Luettu 15.10.2018. <https://tilisanomat.fi/yleiset/mita-talousluvut-kertovat>
- Lohi, J. 2011. Z-luku konkurssin ennustamisen työvälineenä. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.
- Lähtenmäki-Lindman, O. 2015. Taloushallinto tarvitsee uudenlaisia osaajia. Luettu 5.10.2018. <https://www.talouselama.fi/uutiset/taloushallinto-tarvitsee-uudenlaisia-osaajia/2e4d91b3-354e-3548-b697-15bf0d8d94b9>
- Mäkinen, L. 2012. Yrityksen kassasuunnittelu: kasva terveesti ja turvaa tulevaisuus. Yrityskirjat.
- Osakeyhtiölaki, 2006/624. Luettu 31.10.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>
- Palettesoftware, 2018. Luettu 11.10.2018. <https://www.palettesoftware.com/fi/tekoaly-ja-taloushallinnon-tulevaisuus/>
- Palta, 2018. Kirjanpitäjän työ muuttuu yhä moniulotteisemmaksi. Luettu 7.10.2018. <https://www.palta.fi/kirjanpitajan-tyo-muuttuu-yha-moniulotteisemmaksi/>
- Pajarinen, M. & Rouvinen, P. 2014. Computerization Threatens One Third of Finnish Employment. Luettu 3.10.2018. <https://www.etla.fi/en/publications/computerization-threatens-finnish-employment/>
- Patentti- ja rekisterihallitus, 2018. Luettu 15.10.2018. <https://www.prh.fi/fi/index.html>

Suomalainen, T. 2017. Kirjanpitäjistä yrittäjän sparraajaksi. Luettu 30.9.2018. <https://tilisanomat.fi/henkilot/kirjanpitajasta-yrittajan-sparraajaksi>

Suomen Yrittäjät, 2018. Luettu 15.10.2018. <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/talous-hallinto-ja-maksut/rahoitussuunnittelu-316381>

Talouselämä, 2018. Suurimmat sähköurakoitsijat häviävät kannattavuudessa pienemmilleen – "Parhaiten pärjäävät ne, jotka kasvavat hallitusti". Luettu 10.10.2018. <https://www.talouselama.fi/uutiset/suurimmat-sahkourakoitsijat-haviavat-kannattavuudessa-pienemmilleen-parhaiten-parjaavat-ne-jotka-kasvavat-hallitusti/62b813de-2331-3c54-9e86-8fd2f425b335>

Tilastokeskus, 2017. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset vuonna 2016. Luettu 5.10.2018. https://tilastokeskus.fi/til/aly/2016/aly_2016_2017-10-31_tie_001_fi.html

Tomperi, S. 2018. Taloushallinto toiminnan kannattavuus. Otavan Kirjapaino Oy.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tynninen, L. 2017. Digitalisaatio haastaa talousalan ja koulutuksen. Luettu 5.10.2018. <https://opinahjo.fi/vieraskynassa-leena-tynninen/>

Työ- ja elinkeinoministeriö, 30/2014. Uudet teknologiat ja työ; katsaus suomalaisen työn tulevaisuuteen. Luettu 5.10.2018. <https://tem.fi/julkaisut>

Varanka, P., Mäkikangas, P., Hyypiä, M., Jalonen, S. & Samppala, A. 2017. Digitalous – Opas sähköisen taloushallinnon käyttöönottajille. Turun ammattikorkeakoulu.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. PS-kustannus.

Yle, 2018. Vain joka toinen yritys toimii viiden vuoden päästä – Tulevat yrittäjät harjoittelevat yrityksen lopettamista. Luettu 5.10.2018. <https://yle.fi/uutiset/3-10028067>

Y-Lehti, 2007. Hallitsematon kasvu voi olla sudenkuoppa. Luettu 10.10.2018.
<https://www.y-lehti.fi/arkisto/artikkeli/1590/Hallitsematon+kasvu+voi+olla+suden-kuoppa>

LIITTEET

Liite 1. Osakeyhtiö A tuloslaskelma ja tase ensimmäinen ja viimeinen tilikausi

TULOSLASKELMA

Rahayksikkö EURO

LIKEVAIHTO	768,01	87 560,91
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	0,00	-22 617,37
Ulkopuoliset palvelut	0,00	-235 141,39
Materiaalit ja palvelut yhteensä	0,00	-257 758,76
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	0,00	-40 520,00
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 396,82	-5 411,52
Muut henkilösivukulut	0,00	-2 045,63
Henkilöstökulut yhteensä	-1 396,82	-47 977,15
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-807,78	-6 462,20
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-807,78	-6 462,20
Liiketoiminnan muut kulut	-934,75	-137 522,30
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	-2 371,34	-362 159,50
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	0,00	8,44
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-27,92	-1 087,46
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-27,92	-1 079,02
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS- SIIRTOJA JA VEROJA	-2 399,26	-363 238,52
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-2 399,26	-363 238,52

TASE

Rahayksikkö EURO

V A S T A A V A A**PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	18 578,82	19 386,60
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	18 578,82	19 386,60

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ 18 578,82 19 386,60

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Muut saamiset	56 890,38	58 209,11
Siirtosaamiset	15 440,87	15 407,78
Lyhytaikaiset yhteensä	72 331,25	73 616,89

Rahat ja pankkisaamiset 7 641,25 10 142,97

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ 79 972,50 83 759,86

VASTAAVAA YHTEENSÄ 98 551,32 103 146,46

TASE

Rahayksikkö EURO

V A S T A T T A V A A**OMA PÄÄOMA**

Osakepääoma		
Osakepääoma	332 751,20	332 751,20
	332 751,20	332 751,20
Muut rahastot		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	20 000,00	20 000,00
Muut rahastot yhteensä	20 000,00	20 000,00
Tilikauden voitto (tappio)	-365 637,78	-363 238,52

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ -12 886,58 -10 487,32

VIERAS PÄÄOMA

Lyhytaikainen		
Ostovelat	105 403,65	105 572,19
Muut velat	0,00	1 967,46
Siirtovelat	6 034,25	6 094,13
Lyhytaikainen yhteensä	111 437,90	113 633,78

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ 111 437,90 113 633,78

VASTATTAVAA YHTEENSÄ 98 551,32 103 146,46

Liite 2. Osakeyhtiö B tuloslaskelma ja tase ensimmäinen ja viimeinen tilikausi

Rahayksikkö EURO		
LIIVEVAIHTO	221 423,35	207 377,77
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-135 865,27	-147 098,84
Varastojen lisäys / vähennys	0,00	2 225,97
Ulkopuoliset palvelut	-40 530,17	-61 542,47
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-176 395,44	-206 415,34
Liiketoiminnan muut kulut	-25 968,91	-43 347,31
LIIVEVOITTO (-TAPPIO)	19 059,00	-42 384,88
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	1 273,15	132,38
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-1 419,99	-500,73
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-146,84	-368,35
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS- SIIRTOJA JA VEROJA	18 912,16	-42 753,23
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	18 912,16	-42 753,23

TASE

Rahayksikkö EURO

V A S T A A V A A

VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet/tavarat	2 225,97	2 225,97
Vaihto-omaisuus yhteensä	2 225,97	2 225,97
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	6 757,43	15 221,03
Muut saamiset	11 248,42	8 347,13
Lyhytaikaiset yhteensä	18 005,85	23 568,16
Rahat ja pankkisaamiset	3 212,07	7 189,23
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	23 443,89	32 983,36
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 443,89	32 983,36

TASE

Rahayksikkö EURO

V A S T A T T A V A A**OMA PÄÄOMA**

Osakepääoma		
Osakepääoma	2 500,00	2 500,00
	2 500,00	2 500,00
Tilikauden voitto (tappio)	-23 841,07	-42 753,23
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	-21 341,07	-40 253,23

VIERAS PÄÄOMA

Lyhytaikainen		
Ostovelat	14 426,14	43 236,59
Muut velat	30 358,82	30 000,00
Lyhytaikainen yhteensä	44 784,96	73 236,59
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	44 784,96	73 236,59

VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 443,89	32 983,36
-----------------------------	------------------	------------------

Liite 3. Osakeyhtiö C tuloslaskelma ja tase kolmanneksi ja toiseksi viimeisin tilikausi

Tuloslaskelma**TULOSLASKELMA**

LIKEVAIHTO	501226,78	301170,26
MATERIAALIT JA PALVELUT		
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT		
Aine-, tarvike- ja tavaraostot		
Ostot tilikauden aikana	-6675,09	-7361,49
Muut ulkopuoliset palvelut	-4233,15	-1134,66
MATERIAALIT JA PALVELUT YHTEENSÄ	-10908,24	-8496,15
HENKILÖSTÖKULUT		
Palkat ja palkkiot	-343221,09	-172751,44
Henkilösivukulut		
Eläkekulut		
Eläkevakuutusmaksut	-38690,87	-31993,42
Muut henkilösivukulut	-12361,28	-7025,53
Henkilösivukulut yhteensä	-51052,15	-39018,95
HENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	-394273,24	-211770,39
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-846,01	-1128,00
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-846,01	-1128,00
Liiketoiminnan muut kulut		
Liiketoiminnan muut kulut	-101549,39	-80195,16
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	-6350,10	-419,44
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-329,16	-847,23
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-329,16	-847,23
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-6679,26	-1266,67
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-6679,26	-1266,67
Tuloverot		
Tilikauden verot		
Veronpalautukset/jäännösverot	-3750,76	0,00
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-10430,02	-1266,67

Tase vastaavaa

TASE VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineelliset hyödykkeet

Koneet ja kalusto

Aineelliset hyödykkeet yhteensä

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ

2538,01

3384,02

2538,01

3384,02

2538,01

3384,02

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

Myyntisaamiset

Muut saamiset

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä

Rahat ja pankkisaamiset

Pankkisaamiset

49791,58

41958,82

17403,31

7496,13

67194,89

49455,01

17997,52

36900,20

VASTAAVAA YHTEENSÄ

87730,42

89739,23

Tase vastattavaa

TASE VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Osakeyhtiö

Osakepääoma

Yhteiset oman pääoman tilit

Edellisten tilikausien voitto/tappio

Tilikauden voitto/ tappio

Yhteiset oman pääoman tilit yhteensä

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ

2500,00

2500,00

4167,82

5434,49

-10430,02

-1266,67

-6262,20

4167,82

-3762,20

6667,82

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen vieras pääoma

Lainat rahoituslaitoksilta

Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä

Lyhytaikainen vieras pääoma

Ostovelat

Muut velat

Tilitysvelat

Siirtovelat

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ

0,00

3039,00

0,00

3039,00

2170,12

1511,22

63883,66

64271,19

25438,84

14250,00

91492,62

80032,41

91492,62

83071,41

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

87730,42

89739,23

Liite 4. Osakeyhtiö C tuloslaskelma ja tase viimeinen tilikausi

TULOSLASKELMA

Rahayksikkö EURO

LIKEVAIHTO	268 915,41
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Ostot tilikauden aikana	-1 768,00
Ulkopuoliset palvelut	-1 595,90
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-3 363,90
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-239 184,13
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-33 650,50
Muut henkilösivukulut	-16 664,87
Henkilöstökulut yhteensä	-289 499,50
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-810,47
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-810,47
Liiketoiminnan muut kulut	-72 940,61
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	-97 699,07
Rahoitustuotot ja -kulut	
Muut korko- ja rahoitustuotot	
Muilta	0,61
Korkokulut ja muut rahoituskulut	
Muille	-1 898,92
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1 898,31
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS- SIIRTOJA JA VEROJA	-99 597,38
Tuloverot	
Tilikauden verot	0,00
Tuloverot yhteensä	0,00
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-99 597,38

TASE

Rahayksikkö EURO

V A S T A A V A A**PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineelliset hyödykkeet	
Koneet ja kalusto	2 734,72
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 734,72

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ 2 734,72

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Saamiset	
Pitkäaikaiset	
Muut saamiset	2 609,84
Pitkäaikaiset yhteensä	2 609,84
Lyhytaikaiset	
Myyntisaamiset	551,91
Lainasaamiset	5 392,92
Muut saamiset	35 835,31
Siirtosaamiset	5 470,65
Lyhytaikaiset yhteensä	47 250,79

Rahat ja pankkisaamiset 1 103,00

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ 50 963,63

VASTAAVAA YHTEENSÄ 53 698,35

TASE

Rahayksikkö EURO

V A S T A T T A V A A**OMA PÄÄOMA**

Osakepääoma	
Osakepääoma	2 500,00
	2 500,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	4 167,82
Tilikauden voitto (tappio)	-110 027,40

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ -103 359,58

VIERAS PÄÄOMA

Lyhytaikainen	
Ostovelat	1 165,87
Muut velat	86 104,53
Siirtovelat	69 787,53
Lyhytaikainen yhteensä	157 057,93

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ 157 057,93

VASTATTAVAA YHTEENSÄ 53 698,35

Liite 5. Osakeyhtiö D tuloslaskelma ja tase toiseksi viimeisin ja viimeinen tilikausi

TULOSLASKELMA

Rahayksikkö EURO		
LIKEVAIHTO	11 144,98	12 996,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-389,88	-774,09
Ulkopuoliset palvelut	-73,20	-1 646,40
Materiaalit ja palvelut yhteensä	<u>-463,08</u>	<u>-2 420,49</u>
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 620,00	-10 668,84
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-8 611,37	-4 249,38
Muut henkilösivukulut	-678,92	454,54
Henkilöstökulut yhteensä	<u>-10 910,29</u>	<u>-14 463,68</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-73 008,96	-73 009,14
Liiketoiminnan muut kulut	-39 858,11	-71 045,50
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	-113 095,46	-147 942,81
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	0,10	1,44
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-6 289,13	-4 302,94
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	<u>-6 289,03</u>	<u>-4 301,50</u>
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS- SIIRTOJA JA VEROJA	-119 384,49	-152 244,31
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-119 384,49	-152 244,31

TASE

Rahayksikkö EURO

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	150 089,32	223 098,28
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	150 089,32	223 098,28

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ

150 089,32 223 098,28

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Saamiset

Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	1 240,00	6 820,00
Muut saamiset	1 941,94	0,00
Siirtosaamiset	112,95	6 314,57
Lyhytaikaiset yhteensä	3 294,89	13 134,57

Rahat ja pankkisaamiset

363,10 357,07

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ

3 657,99 13 491,64

VASTAAVAA YHTEENSÄ

153 747,31 236 589,92

TASE

Rahayksikkö EURO

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Osakepääoma		
Osakepääoma	20 500,00	20 500,00
	20 500,00	20 500,00

Muut rahastot

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	97 000,00	97 000,00
Muut rahastot yhteensä	97 000,00	97 000,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	-371 497,93	-219 253,62
Tilikauden voitto (tappio)	-119 384,49	-152 244,31

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ

-373 382,42 -253 997,93

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen		
Pääomalainat	6 000,00	6 000,00
Vaihtovelkakirjalainat	118 000,00	100 000,00
Lainarahoituslait oksilta	286 048,66	293 397,12
Pitkäaikainen yhteensä	410 048,66	399 397,12

Lyhytaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta	34 839,04	29 905,88
Ostovelat	26 634,72	12 436,76
Muut velat	31 892,48	32 902,93
Siirtovelat	23 714,83	15 945,16
Lyhytaikainen yhteensä	117 081,07	91 190,73

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ

527 129,73 490 587,85

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

153 747,31 236 589,92

Liite 6. Osakeyhtiö E tuloslaskelma ja tase kolmanneksi ja toiseksi viimeisin tilikausi

TULOSLASKELMA

Rahayksikkö EURO		
LIIVEVAIHTO	300 428,74	712 574,67
Liiketoiminnan muut tuotot	19 647,07	37 272,90
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-95 144,88	-98 215,14
Varastojen lisäys / vähennys	0,00	-7 112,00
Ulkopuoliset palvelut	-250,00	-16 718,92
	-95 394,88	-122 046,06
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-101 506,29	-206 258,13
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-16 950,04	-30 600,10
Muut henkilösivukulut	-6 586,99	-5 771,48
	-125 043,32	-242 629,71
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 417,35	-82 056,44
	-15 417,35	-82 056,44
Liiketoiminnan muut kulut	-124 566,85	-221 528,10
LIIVEVOITTO (-TAPPIO)	-40 346,59	81 587,26
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	8,60	27,18
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-5 223,09	-1 981,49
	-5 214,49	-1 954,31
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-45 561,08	79 632,95
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS-SIIRTOJA JA VEROJA	-45 561,08	79 632,95
Tuloverot		
Tilikauden verot	0,00	-14 978,02
	0,00	-14 978,02
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-45 561,08	64 654,93

TASE

Rahayksikkö EURO

V A S T A A V A A

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineelliset hyödykkeet
Koneet ja kalusto46 252,08 61 669,43
46 252,08 61 669,43

46 252,08 61 669,43

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus
Aineet ja tarvikkeet12 000,00 12 000,00
12 000,00 12 000,00

Saamiset

Pitkäaikaiset
Muut saamiset18 300,00 18 300,00
18 300,00 18 300,00Lyhytaikaiset
Myyntisaamiset
Lainasaamiset
Muut saamiset
Siirtosaamiset509,60 2 792,80
199 255,02 179 241,16
31 933,25 36 748,96
6 292,82 2 098,38
237 990,69 220 881,30

Rahat ja pankkisaamiset

23 303,84 56 154,69

291 594,53 307 335,99

VASTAAVAA YHTEENSÄ

337 846,61 369 005,42

TASE

Rahayksikkö EURO

V A S T A T T A V A A

OMA PÄÄOMA

Osakepääoma
Osakepääoma2 500,00 2 500,00
2 500,00 2 500,00Edellisten tilikausien voitto (tappio)
Tilikauden voitto (tappio)285 124,11 220 469,18
-45 561,08 64 654,93

242 063,03 287 624,11

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen
Muut velat3 000,00 3 000,00
3 000,00 3 000,00Lyhytaikainen
Ostovelat
Muut velat
Siirtovelat327,89 5 813,57
48 096,65 33 572,91
44 359,04 38 994,83
92 783,58 78 381,31

95 783,58 81 381,31

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

337 846,61 369 005,42

Liite 7. Osakeyhtiö E tuloslaskelma ja tase viimeinen tilikausi

Tulos

Rahayksikkö EURO	
LIKEVAIHTO	39 987,21
Liiketoiminnan muut tuotot	2 421,29
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Ostot tilikauden aikana	-12 064,58
Ulkopuoliset palvelut	0,00
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-12 064,58
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-8 418,93
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-1 186,61
Muut henkilösivukulut	-441,24
Henkilöstökulut yhteensä	-10 046,78
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 927,30
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-1 927,30
Liiketoiminnan muut kulut	-27 635,00
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	-9 265,16
Rahoitustuotot ja -kulut	
Muut korko- ja rahoitustuotot	
Muilta	0,00
Korkokulut ja muut rahoituskulut	
Muille	-5 231,21
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-5 231,21
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS-SIIRTOJA JA VEROJA	-14 496,37
Tuloverot	
Tilikauden verot	-100 592,63
Tuloverot yhteensä	-100 592,63
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-115 089,00

Tase

Rahayksikkö EUHO

V A S T A A V A A**PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineelliset hyödykkeet	
Koneet ja kalusto	44 324,78
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	44 324,78

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ 44 324,78

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus	
Aineet ja tarvikkeet	12 000,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	12 000,00

Saamiset

Pitkäaikaiset	
Muut saamiset	18 300,00
Pitkäaikaiset yhteensä	18 300,00

Lyhytaikaiset	
Myyntisaamiset	540,06
Lainasaamiset	199 565,18
Muut saamiset	31 753,43
Siirtosaamiset	4 580,41
Lyhytaikaiset yhteensä	236 439,08

Rahat ja pankkisaamiset 31 204,49

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ 297 943,57

VASTAAVAA YHTEENSÄ 342 268,35

Tase

Rahayksikkö EURO

V A S T A T T A V A A**OMA PÄÄOMA**

Osakepääoma	
Osakepääoma	2 500,00
	2 500,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	239 563,03
Tilikauden voitto (tappio)	-115 089,00

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 126 974,03

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen	
Muut velat	3 000,00
Pitkäaikainen yhteensä	3 000,00

Lyhytaikainen

Saadut ennakot	50 000,00
Ostovelat	0,00
Muut velat	42 870,59
Siirtovelat	119 423,73
Lyhytaikainen yhteensä	212 294,32

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ 215 294,32

VASTATTAVAA YHTEENSÄ 342 268,35

Liite 8. Osakeyhtiö F tuloslaskelma ja tase toiseksi viimeisin ja viimein tilikausi

TULOSLASKELMA

Rahayksikkö EURO

LIKEVAIHTO	183 129,93	150 282,12
Liiketoiminnan muut tuotot	4 806,44	20 443,18
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-64 093,52	-53 832,08
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-64 093,52	-53 832,08
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-60 346,03	-67 353,24
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-5 228,77	-6 070,50
Muut henkilösivukulut	-1 520,77	-2 541,46
Henkilöstökulut yhteensä	-67 095,57	-75 965,20
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 709,00	-28 259,78
Liiketoiminnan muut kulut	-59 617,80	-53 781,63
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	-22 579,52	-41 113,39
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	12,60	29,49
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-6 917,25	-6 915,68
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-6 904,65	-6 886,19
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS- SIIRTOJA JA VEROJA	-29 484,17	-47 999,58
Tuloverot		
Tilikauden verot	0,00	107,96
Tuloverot yhteensä	0,00	107,96
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-29 484,17	-47 891,62

TASE

Rahayksikkö EURO

VASTAAVAA**PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineettomat hyödykkeet		
Muut aineettomat hyödykkeet	20 695,00	27 593,32
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	<u>20 695,00</u>	<u>27 593,32</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	72 593,85	105 843,24
Muut aineelliset hyödykkeet	1 909,09	1 909,09
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	<u>74 502,94</u>	<u>107 752,33</u>

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	<u>95 197,94</u>	<u>135 345,65</u>
-----------------------------------	------------------	-------------------

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Saamiset		
Pitkäaikaiset		
Muut saamiset	4 000,00	4 000,00
Pitkäaikaiset yhteensä	<u>4 000,00</u>	<u>4 000,00</u>
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	6 821,12	7 053,93
Muut saamiset	2 070,15	4 936,93
Siirtosaamiset	1 994,76	2 415,23
Lyhytaikaiset yhteensä	<u>10 886,03</u>	<u>14 406,09</u>
Rahat ja pankkisaamiset	13 137,48	20 655,57
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	<u>28 023,51</u>	<u>39 061,66</u>

VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>123 221,45</u>	<u>174 407,31</u>
---------------------------	-------------------	-------------------

TASE

Rahayksikkö EURO

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Osakepääoma		
Osakepääoma	2 500,00	2 500,00
	2 500,00	2 500,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	-24 378,42	23 513,20
Tilikauden voitto (tappio)	-29 484,17	-47 891,62

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ

	-51 362,59	-21 878,42
--	-------------------	-------------------

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	104 276,58	126 197,87
Ostovelat	0,00	22 034,44
Pitkäaikainen yhteensä	104 276,58	148 232,31
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	21 922,74	25 947,61
Ostovelat	17 673,28	13 978,45
Muut velat	28 364,87	4 202,59
Siirtovelat	2 346,57	3 924,77
Lyhytaikainen yhteensä	70 307,46	48 053,42

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ

	174 584,04	196 285,73
--	-------------------	-------------------

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

	123 221,45	174 407,31
--	-------------------	-------------------